

Методика формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури: сутність та інструментарій реалізації

Т. О. Яценко,

*доктор педагогічних наук, доцент,
головний науковий співробітник*

відділу навчання української мови та літератури

Методика формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури розроблена в кореляції з вимогами міжнародного дослідження якості освіти PISA та концептами Державного стандарту базової середньої освіти (2020).

Конкретизація читацької грамотності як дидактичної категорії в контексті специфіки організації читацької діяльності школярів передбачає формування системи вмінь кваліфікованого читача, сутність яких визначається як уміння, вміння знаходити і виокремлювати інформацію, визначати наявність або ж відсутність необхідної інформації у тексті; уміння інтерпретувати інформацію із тексту: розуміти тему, загальне призначення тексту, авторську позицію, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, усвідомлювати мотиви вчинків і поведінки героїв, розкривати їхні характери, формулювати висновки; уміння осмислювати зміст і форму тексту; уміння застосувати здобуту з тексту інформацію для практичного розв'язання проблем і виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю. Від рівня розуміння художнього та навчального тексту залежить повнота, глибина предметних знань і вмінь учнів, тобто результативність процесу формування читацької грамотності. Уміння використовувати прочитане передбачає розвиток практичних навичок учня-читача, а здатність осмислювати прочитане полягає в його активності, у застосовуванні особистого читацького досвіду для розуміння авторської думки.

Акцентуємо на компетентнісному характері методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів, оскільки розв'язання запропонованих у тестах PISA проблем потребує не лише репродуктивного відтворення здобутих знань і сформованих вмінь, а здатності їх ефективно застосовувати. Тому процес формування читацької грамотності учнів на уроках української літератури організовано на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів із урахуванням принципів текстоцентризму та читацькоцентризму, використанням технологій розвитку критичного мислення, проблемного навчання, формувального оцінювання.

Технологію формувального оцінювання навчальних досягнень учнів використано як інструментарій перевірки сформованості читацької грамотності в процесі вивчення української літератури. Запропоновано різнорівневі запитання та завдання в тестовій формі, завдання на встановлення відповідності, завдання пошуково-дослідницького характеру, творчі завдання для поточного оцінювання роботи над художніми творами та семестрові діагностувальні роботи, що сприятиме послідовному набуттю вмінь кваліфікованого читача як основи читацької грамотності учнів.